

Murtaza vcházel k matce bez zaklepání, Zulejka však musela dlouze a hlasitě dupat přede dveřmi, aby se stařena připravila na její příchod. Pokud Čarodějnice nespala, ucítila chvění prken na podlaze a přivítala snachu zlostným pohledem slepých očí. Když spala – Zulejka musela neprodleně zmizet a vrátit se později.

„Možná usnula?“ doufá Zulejka a pilně dupe u vchodu do tchynina pokoje. Strčí do dveří a protáhne hlavu škvírou.

Tři velké petrolejové lampy na mřížkovaných železných podstavcích jasně osvětlují prostornou místnost (Čarodějnice je vždy rozsvěcí, když má Murtaza večer přijít). Podlaha je seškrábaná tenkým nožem a vydrhnutá říčním pískem do medově žlutého lesku (Zulejka si na prstech sedřela všechnu kůži, když ji drhla); na oknech visí sněhobílé krajky – škrobením tuhé tak, že je možné se o ně říznout; na stěně mezi okny visí slavnostní červeno-zelený *tastymal* a oválné zrcadlo, tak ohromné, že když si před něj Zulejka stoupne, odráží se v něm celá od hlavy až k patě. Velké stojací hodiny se lesknou jantarovým lakem, mosazné kyvadlo odbíjí pomalu a neúprosně čas. Ve vysoké kachlové peci drobně popraskává žlutý oheň (Murtaza v ní zatápí sám, Zulejka nemá dovoleno se jí dotýkat). Pavučinově tenká *kašaga* pod stropem lemuje pokoj jako drahý rám.

V posvátném koutě místnosti – *turu* – trůní na robustní železné posteli se vzorovaným čelem z litého železa stařena, ztrácející se v hromadách načechraných polštářů. Nohy v měkkých *kota* mléčné barvy, ozdobených barevnou stužkou, stojí na podlaze. Kolem hlavy, sedící na povislém krku rovně a pevně jako žok, má uvázaný dlouhý bílý šátek sahající až k hustému obočí, jako mívajjí stařeny. Úzké oční štěrby, jež mají tvar trojúhelníku, podepírají kvůli ochablým víčkům šikmě přepadávajícím ze stran vysoké a široké lícní kosti.

„Člověk by dřív umřel, než roztopíš lázeň,“ pronese klidně tchyně.

Ústa má propadlá a vrásčitá jako starý husí biskup, zuby takřka žádné, mluví však srozumitelně a zřetelně.

Ty jen tak neumřeš, pomyslí si Zulejka a vejde do pokoje. Ještě na mém pohřbu o mně budeš vyprávět ničemnosti.

„Nedělej si ale naděje, chystám se žít ještě dlouho,“ pokračuje stařena. Odloží stranou jaspisový růženec a nahmatá vedle sebe stářím zčernalou hůl. „My s Murtazou ještě všechny přežijeme, máme tuhý kořínek a dobrý rodokmen.“

Teď bude mluvit o mém shnilém kořítku, povzdychne si jako odsouzenkyně Zulejka a podá stařeně dlouhý, příšerný ovčí kožich, kožešinovou čepici a válenku.

„Nejde o to, že jsi neduživá.“ Stařena natáhne dopředu kostnatou nohu a Zulejka z ní opatrně zouvá hebkou *kota* jako z prachového peří a nasazuje jí vysokou tvrdou válenku. „Ani výškou, ani krásou ses nepovedla. Jistě, možná mělas v mládí mezi nohama med, ale ukázalo se, že i tohle místo je nemocné, co? Přivedlas na svět samé holky – a ani jedna nezůstala naživu.“

Zulejka zatáhne za druhou *kota* příliš silně a stařena vykřikne bolestí.

„Ne tak zhurta, holčičko! Říkám ti pravdu, však ty to dobře víš. Tvůj rod vymírá, degeneruje. A tak je to správné: shnilý kořen musí shnít a zdravý žít.“

Čarodějnice se opře o hůl, zvedne se z postele a rázem je o celou hlavu vyšší než Zulejka. Zvedne širokou, kopytu podobnou bradu a upře bílé oči ke stropu:

„Všemohoucí mi dnes o tom seslal sen.“

Zulejka přehodí Čarodějnici přes ramena ovčí kožich, nasadí jí kožešinovou čepici a omotá krk teplou šálou.

Alláhu Všemohoucí, zase sen! Tchyni se něco zdálo málokdy, její sny však byly věštecké: zvláštní, někdy děsivé, plné narážek a nedořečených vidění, ve kterých se budoucnost objevovala nejasně a zkresleně jako v matném křivém zrcadle. Dokonce ani samotné Čarodějnici se vždycky nepodařilo rozluštit jejich smysl. Po několika týdnech nebo měsících

bylo tajemství odhaleno: k něčemu došlo – mnohdy zlému, zřídka k dobrému –, ale vždy k něčemu závažnému, co se zvrácenou přesností potvrzovalo výjev ze snu, který byl v té době už polozapomenutý.

Stará ježibaba se nikdy nemýlila. V tisícím devítistém patnáctém roce, hned po synově svatbě, se jí ve snu zjevil Mur-taza brodící se mezi červenými květinami. Sen rozluštit nedokázali, avšak zanedlouho v hospodářství propukl požár – sýpka i stará lázeň shořely do základů – a sen byl vysvětlen. Za několik měsíců viděla stařena v noci žluté lebky s velkými rohy a předpověděla epidemii kulhavky a slintavky, která pak v Julbaši vyhubila všechn dobytek. Následujících deset let přicházely sny bez výjimky smutné a děsivé: dětské košilky osaměle plující po řece; kolébky rozseknuté vejpůl; kuřata topící se v krvi... Během té doby Zulejka porodila a vzápětí pochovala čtyři dcery. Hrozné byly i vidiny velkého hladomoru v jednadvacátém roce: tchyně viděla ve snu vzduch černý jako saze – lidé v něm plavali jako ve vodě a pomalu se rozpouštěli, pozvolna ztráceli ruce, nohy a hlavy.

„Budeme se tu potit ještě dlouho?“ stařena netrpělivě ťuká holí a zamíří ke dveřím jako první. „Chceš mě rozpařit, než půjdu ven, abych nastydla?!“

Zulejka kvapně stáhne knoty petrolejek a okamžitě spěchá za ní.

Na zápraží se Čarodějnice zastaví – ven sama nechodí. Zulejka chytne tchyni za loket – ta bolestivě zaryje dlouhé uzlovité klouby do její ruky – a vede ji do lázně. Jdou pomalu, opatrně kráčejí v sypkém sněhu – vánice neutichla a pěšina je znovu zpola zavátá.

„Takže tys sníš na dvoře zametala, co?“ šklebí se v před-síni půlkou pusy Čarodějnice a dovolí Zulejce, aby z ní sundala zasněžený ovčí kožich. „Není to vidět.“

Zavrtí hlavou, shodí čepici na podlahu (Zulejka ji okamžitě zvedne), nahmatá dveře a vejde sama do převlékárny.

Voní tu napařené březové listí, dvouzubec a čerstvé navlhlé dřevo. Čarodějnice usedne na širokou dlouhou lavičku u zdi, sedí nehybně a mlčky: dovolí snaše, aby ji svlékla. Nejdřív

z ní Zulejka sundá bílý šátek s těžkými velkými korálky. Potom volnou sametovou vestu se vzorovanou sponou na bříše. Korále – šňůru s korálky, šňůru perel, skleněnou šňůru, stáří ztmavlý masivní náhrdelník z mincí. Svrchní silný *kulmek*. Spodní slabý *kulmek*. Válenky. Šarovary – jedny, druhé. Ponožky z angory. Vlněné ponožky. Nitěné ponožky. Když jí chce z tlustých zvrásněných lalůčků sundat velké náušnice ve tvaru půlměsíce, tchyně se dá do křiku: „Ani se jich nedotýkej! Ještě bys je ztratila... Nebo řekneš, žeš je ztratila...“ Prstenů z matného žlutého kovu na stařeniných křivých vrásčitých prstech se Zulejka radši opravdu ani nedotkne.

Oblečení Čarodějnice, pečlivě rozložené v přísně určeném pořádku, zaplní celou lavičku – ode zdi ke zdi. Tchyně soustředěně ohmatává všechny předměty – nespokojeně ohrnuje rty, něco opravuje, narovnává. Zulejka rychle odhodí svoje věci na koš se špinavým prádlem u vchodu a odvádí stařeňu do parní lázně.

Jakmile otevřou dveře, ovane je horký vzduch, vůně rozpálených kamenů a napařeného lýka. Po tváři a zádech se začne řinout pot.

„Bylas líná normálně zatopit, lázeň je sotva teplá...“ cedí skrz zuby stařena a škrábe se na bocích. Vyleze na nejhornější *leuke*, lehne si na ni tváří ke stropu, zavře oči a napařuje se.

Zulejka si sedne k nachystaným lavorům a začne mnout provlhlé metličky.

„Mneš je špatně,“ dál brblá Čarodějnice. „I když to nevidím, tak vím, že to děláš špatně. Jezdíš s nimi po lavoru sem a tam, jako kdybys lžící míchala polévku, jenže je musíš hníst jako těsto... Kvůli čemu si tě jen ten Murtaza vybral, když si taková lajdačka? Jenom medem mezi nohama se člověk po celý život nenasytí...“

Zulejka si klekne a začíná metličky hníst. Hned jí je horko, po tváři a prsou jí stéká pot.

„To tak,“ rozlehne se skřehotavě shora. „Chtělas mě šlehat metličkami, které jsi nepromnula, povalečko. Nenechám se urážet. A mého Murtazu ti taky nenechám. To proto mi Alláh

daroval tak dlouhý život, abych ho před tebou chránila... Kdo se kromě mě mého chlapce zastane? Ty ho nemiluješ, nevážíš si ho – jenom se přetvařuješ. Jsi chladná a bezcitná falešnice, taková jsi. Já do tebe vidím, jak já do tebe vidím...”

A o snu ani slovo. Zlá stařena ji bude trápit celý večer. Ví, že Zulejka se nemůže dočkat, až jí ho povypráví. Mučí ji.

Zulejka vezme dvě metličky, ze kterých odkapává nazeleňalá voda, a vyleze k Čarodějnici na *leuke*. Její hlava se ocitne v husté mase spalujícího vzduchu pod stropem a začíná v ní hučet. Před očima se jí míhají pestrobarevná zrníčka prachu, létají, vznášejí se ve vlnách.

Teď je Čarodějnice dočista blizoučko: rozprostírá se ode zdi ke zdi jako široké lány. Kostrbaté stařecké kosti trčí nahoru, stoleté tělo se mezi nimi rozložilo jako podivné kopce, kůže visí jako ztuhlý sesuv. A po celém tomhle kostrbatém, jednou roklemi zbrázděném, podruhé bujně vzedmutém údolí tečou a vinou se lesklé proudy potu...

Čarodějnici je třeba šlehat metličkami oběma rukama, musí se začít od břicha. Zulejka je zprvu metličkou opatrně přejíždí, připravuje kůži a potom začíná oběma metličkami střídavě šlehat. Na stařenině těle se rázem objevují červené skvrny, černé březové listy odlétávají do všech stran.

„Ani šlehat metlou neumíš. Kolik let tě to učím...” Čarodějnice zvýší hlas, aby překřičela zvuk pleskajících větviček. „Silněji! Dělej, no tak dělej, ty zmoklá slepice! Rozehřej moje staré kosti!... Dělej to pořádně, povalečko! Rozpruď svoji řídkou krev, možná že trochu zhoustne! Jak se v noci miluješ se svým mužem, když jsi tak slabá, co? Murtaza od tebe odejde, najde si jinou, která bude šlehat i milovat zdatněji!... I já dokážu šlehnout s větší silou. Šlehej mě líp, nebo tě praštím! Popadnu tě za vlasy a ukážu ti, jak se to dělá! Nejsem Murtaza, nezůstanu ti nic dlužna! Kde je tvoje síla, slepice? Vždyť jsi ještě neumřela! Nebo umřela!?” ječí stařena z plna hrdla a obrací ke stropu hněvem znetvořenou tvář.

Zulejka se rozpřáhne, co jí síly stačí, a oběma metličkami seká jako sekerou do těla zachvívajícího se v mihotavé páře. Větvičky sviští, když roztínají vzduch – stařena sebou mocně

škube, na bříše a prsou jí vyskakují široké rudé pruhy, ve kterých se objevují tmavé krůpěje krve.

„No konečně,“ sípavě vydechne Čarodějnice a položí hlavu zase na lavici.

Zulejce se zatmí před očima, slézá po stupínkách *leuke* dolů, na kluzkou chladnou podlahu. Nemůže popadnout dech, ruce se jí třesou.

„Šlehni mě ještě párkrát – a pusť se do mých zad,“ nařizuje klidně a prakticky Čarodějnice.

Chválabohu, že se Čarodějnice ráda myje dole. Posadí se do velkého, až po okraj naplněného dřevěného lavoru, opatrně do něho noří dlouhé a ploché měchy nader visící až k pupku a začíná Zulejce milostivě nabízet nejdřív jednu a pak druhou ruku a nohu. Zulejka je tře napařeným lipovým lýkem a smývá dlouhé žmolky špíny na podlahu.

Na řadu přichází hlava. Dva tenké prošedivělé copy vinoucí se k bokům je třeba rozpustit, namydlit a opláchnout, a přitom se nedotknout velkých náušnic ve tvaru půlměsíce a nepolít vodou nevidomé oči.

Po spláchnutí několika vědry studené vody je Čarodějnice umytá. Zulejka ji odvádí do převlékárny, suší ji ručníky a snaží se uhodnout, jestli se jí stařena svěří se svým záhadným snem. Zulejka nepochybuje, že ho dnes už vyprávěla synovi.

Najednou ji Čarodějnice bolestivě píchne do boku svým křivým prstem. Zulejka bolestí vykřikne a ucukne. Stařena ji píchá dál. Potřetí, počtvrté... Co to s ní je? Nepotila se v lázni příliš dlouho? Zulejka uskočí ke stěně.

Po chvílce se tchyně uklidní. Navyklým gestem autoritativně natáhne ruku a netrpělivě otočí dlaň vzhůru – Zulejka jí vloží do ruky předem nachystaný džbán s pitnou vodou. Stařena dychtivě pije, kapky stékají hlubokými vráskami od koutků úst k bradě. Potom se napřáhne a vší silou mrští nádobou o zeď. Ozve se hlasitá rána, jak se vypálená hlína rozletí na kousky, a na trámech se objeví tmavá mokrá skvrna.

Zulejka pohybuje rty v krátké tiché modlitbě. Co to dnes do Čarodějnice vjelo, Alláhu Všemohoucí?! Jak se rozzlobila!

Snad se na stará kolena nezbláznila? Zulejka chvilku vyčkává. Potom se opatrně přiblíží a začne tchyni oblékat.

„Mlčí-í-í-š,“ pronese hlasem plným odsouzení stařena a nechá si obléct čistou spodní košili a šarvary. „Pořád mlčíš, němoto... Kdyby si ke mně někdo tohle dovolil – zabila bych ho.“

Zulejka se zastaví.

„Jenže ty toho nejsi schopna. Ani uhodit, ani zabít, ani zamilovat se. Tvoje zlost spí hluboko a už se neprobudí. A jaký je život bez zlosti? Ne, ty nikdy nebudeš doopravdy žít. Zkrátka a dobře jsi slepice...“

„... I tvůj život je slepičí,“ pokračuje Čarodějnice a s blaženým povzdechnutím se opře o stěnu. „Já ovšem žila naplno. Jsem už slepá, hluchá – a pořád ještě žiju a líbí se mi to. Ale ty nežiješ. Proto mi tě není líto.“

Zulejka stojí a poslouchá, k hrudi tiskne stařeniny válenky.

„Zanedlouho umřeš, zdálo se mi to. My s Murtazou zůstaneme v domě, ale pro tebe přiletí tři ohniví *ferešte* a odnesou tě rovnou do pekla. Viděla jsem to úplně živě: jak tě popadnou za ruce, jak s tebou mrsknou na vůz a jak tě odvázejí pryč. Stojím na zápraží a dívám se. A ty ani v tom snu nic neříkáš – jenom bučíš jako Kjubelek, vyvaluješ svoje zelené oči, zíráš na mě jako smyslů zbavená. *Ferešte* se chechtají, drží tě pevně. Ozve se prásknutí karabáče – země se rozevívá a z trhliny stoupá kouř s jiskrami. Při dalším prásknutí jste všichni do té trhliny spadli a v tom kouři zmizeli...“

Zulejčiny nohy malátní, z rukou pouští válenky, tiskne se ke zdi, pomalu se po ní sesouvá na tenký *palas*, který sotva chrání před chladem podlahy.

„Možná se to nestane brzy,“ zívá Čarodějnice široce a spokojeně. „Sama víš: nějaké sny se vyplní záhy a nějaké – za několik měsíců, kdy už je začínám zapomínat...“

Zulejka obléká stařenu, ale ruce ji neposlouchají. Čarodějnice si toho všimne a zle se usměje. Pak si sedne na lavici, opře se rázně o hůl a pronese:

„Dneska s tebou z lázně nepůjdu. Možná že po tom, cos slyšela, přijdeš o rozum. Kdo ví, co by tě mohlo napadnout.“

Já ale musím žít ještě dlouho. Takže zavolej Murtazu, ať mě odvede domů a uloží do postele.“

Zulejka si pevně přitáhne ovčí kožich na rozpařené nahé tělo a vleče se do domu, aby přivedla muže. Murtaza vbíhá do převlékárny bez čepice, ani si nestačí setřást z válenek nalepený sníh.

„Co se stalo, *eni*?“ přibíhá k matce a bere její ruce do svých.

„Nemůžu...“ najednou zesláblým hlasem ševelí Čarodějnice a nechává klesnout hlavu na synovu hrud. „Nemůžu dál...“

„Co?! Cože?!“ Murtaza klesá na kolena a začíná jí ohmatávat hlavu, šíji a ramena.

Stařena třesoucí se rukou jakžtakž rozváže tkanice *kulmeku* na prsou a zatáhne za výstřih. V odhaleném místě, na světlém trojúhelníku pokožky se černá rudá skvrna s velkými tmavými krůpějemi sražené krve. Modřina se táhne přes odhalené místo dolů, k břichu.

„Za co?“ Čarodějnice zkriví ústa do strohé podkovy, z jejích očí se skutálejí dvě velké lesklé slzy, ztrácející se někde v lehce se chvějících vráskách na tváři; tiskne se k synovi a neslyšně se třese. „Vždyť jsem jí nic neudělala...“

Murtaza vyskakuje na nohy.

„Ty?!“ zlostně zasípe, zatímco očima provrtává Zulejku a rukou šátrá po zdi kolem sebe.

Nahmatá rukama otýpky usušených bylin, svazky žíněk – strhává je a odhazuje. Nakonec se v jeho dlani objeví těžká rukojeť metly – pevně ji popadne a rozpřáhne se.

„Nebila jsem ji!“ přidušeně špitá Zulejka a uskakuje k oknu. „Nikdy jsem se jí ani prstem nedotkla! Sama mě o to požádala...“

„Murtazo, synku, nebij ji, slituj se nad ní,“ ozve se z kouta chvějící se hlas Čarodějnice. „Ona se mnou neměla slitování, ale ty se nad ní sli...“

Murtaza odhodí metlu. Rukojeť udeří bolestivě Zulejku do ramene, kožich padá na podlahu. Válenky shazuje sama a rychle mizí v lázni. Dveře se za ní s rámusem zavírají, záhora zarachotí – muž ji zvenku zavře.

Zulejka, přitisknutá rozpálenou tváří k malému orosenému

okénku, skrz vířící clonu sněhu sleduje, jak se muž a tchyně vznášejí k domu jako dva vysoké stíny. Jak se u Čarodějnice rozsvěcejí a zhasínají okna. Jak Murtaza těžce kráčí nazpátek do lázně.

Zulejka vezme velký naběrák a ponoří ho do lavoru s vodou, který stojí na peci a ze kterého stoupají nadýchaná oblaka páry.

Znovu zarachotí závora: ve dveřích stojí Murtaza jenom ve spodním prádle, v ruce ještě pořád drží tu metlu. Popojde dopředu a zavře za sebou dveře.

Opař ho vařící vodou! Hned teď, na nic nečekej! Zulejka rychle dýchá, v natažených rukou před sebou drží naběrák, ustupuje dozadu, zády narazí do zdi a pod lopatkami ucítí drsnou oblinu trámů.

Murtaza udělá ještě jeden krok a držadlem vyrazí Zulejce naběrák z rukou. Přistoupí k ní, jedním trhnutím ji odhodí na spodní *leuke* – Zulejka do ní bolestivě narazí koleny a zůstane na ní ležet.

„Lež klidně, ženo,“ přikáže jí.

A začne ji bít.

Metlou po zádech – není to bolestivé. Je to skoro jako šlehání metličkou. Zulejka leží klidně, jak jí muž přikázal, jenom sebou při každé ráně trhne a zaryje nehty do *leuke* – proto ji nebije dlouho. Rychle vychladne. Dostala přece jen dobrého muže.

Potom ho ona šlehá metličkou a umývá. Když Murtaza odejde do převlékárny, aby se ochladil, přepere jeho spodní prádlo. Nemá už sílu, aby se sama pořádně vydrhla – únava se probudila, víčka jí těžknou, v hlavě má temno. Ledabyly přejíždí lipovým lýkem po bocích a oplachuje si vlasy. Zbývá jen umýt podlahu v lázni – a spát, spát...

Při mytí podlahy byla od dětství navyklá klečet. „Jenom lenoši pracují ohnutí v pase nebo na bobku,“ učila ji matka. Zulejka se za lenocha nepovažuje – a tak teď na podlaze leští kluzká tmavá prkna, klouže po nich jako ještěrka: břicho a prsa má přitisknutá až k zemi, ztěžklou hlavu nízko skloněnou a zadek vysoko vystrčený. Kolébá se.

Brzy je celá místnost umytá a Zulejka se přemístí do převlékárny: rozvěsí vlhké *palasy* na *kište* natažené pod stropem, aby proschly, sklízí střepy rozbitého džbánu, pouští se do drhnutí podlahy.

Murtaza pořád leží na lavici – nahý, zabalený do bílého prostěradla, odpočívá. Mužův pohled pokaždé přiměje Zulejku pracovat lépe, horlivěji, rychleji. Jen ať vidí, že není špatná žena, i když nevyrostla. I teď se snaží, posbírala zbytky sil a roztažená na podlaze zuřivě jezdí hadrem už po čistých prknech – sem tam, sem tam; mokré vyklouzlé prameny vlasů se pohupují do taktu, nahá prsa kloužou po zemi.

„Zulejko,“ pronese Murtaza hlubokým hlasem a upře pohled na nahou ženu.

Klečící Zulejka s hadrem v ruce se napřímí v pase, ospalé oči však nezvládne otevřít. Muž ji zezadu obejmě, hodí ji břichem dolů na lavici, celým tělem na ni nalehne, dýchá těžce, chroptí, začíná ji vtlačovat do pevných prken. Chce svou ženu pomilovat. Jeho tělo však nechce – odvyklo si poslouchat jeho touhy... Nakonec se Murtaza zvedne a začne se oblékat. „Už ani moje tělo tě nechce,“ ucedí, ani se neotočí a odchází z lázně.

Zulejka se pozvolna zvedá z lavice, v ruce pořád drží hadr. Domývá podlahu. Rozvěšuje mokré spodní prádlo a ručníky. Obleče se a vleče se domů. Nemá sílu, aby se kvůli tomu, co se mezi ní a Murtazou stalo, rmoutila. Bude přemýšlet o strašlivém prococtví Čarodějnice – ale až zítra, zítra... až se vyspí...

V domě je už zhasnuto. Murtaza ještě nespí – z jeho části místnosti je slyšet, jak hlasitě funí, obrací se, prkna *sjake* pod ním vržou.

Zulejka se po hmatu dovleče do svého kouta, rukou přeje-de po teplé, drsné straně pece a oblečená klesne na truhlu.

„Zulejkó-ó-ó,“ hlasitě volá Murtaza; jeho hlas je spokojený, laskavý.

Chce vstát, ale nemůže. Má tělo jako z rosolu, roztéká se po truhle.

„Zulejko!“

Sleze na podlahu, klečí před truhlou, nedaří se jí ale z ní zvednout hlavu.

„Zulejko, zmoklá slepice, pospěš si!“

Pomalou se zvedá a vrávoravě jde k muži, který ji volá. Vy-
leze na *sjake*.

Murtaza z ní dychtivýma rukama stahuje šarovary (po-
drážděně reptá – to je ale lenoch, ještě se ani nesvlékla!),
pokládá ji na záda, vykasává *kulmek*. Jeho přerývaný dech
se přibližuje. Zulejka cítí, jak jí tvář zakrývají dlouhé mužo-
vy vousy, vonící dosud lázní a mrazem, a jak čerstvé rány
na zádech pod jeho tíhou tupě bolí. Murtazovo tělo jeho tou-
hu nakonec vyslyšelo a on ji spěchá vyplnit – lačně, mocně,
dlouze, vítězoslavně...

Během plnění manželských povinností se Zulejka obvykle
v duchu přirovnává k máselnici, ve které hospodyňka silný-
ma rukama stlouká máslo tlustým a tvrdým tloukem. Dnes
se však takhle obvyklá myšlenka skrz těžkou deku únavy ne-
prodere na povrch. Přes závoj spánku sotva vnímá přiduše-
né mužovy vzdechy. Nepřestávající nárazy jeho těla uspávají
jako pravidelně se pohupující povoz...

Murtaza slézá ze ženy, dlaní si otírá mokrý zátylek, dech
se mu zvolna zklidňuje; dýchá unaveně a spokojeně.

„Jdi k sobě, ženo,“ šťouchne do jejího nehybného těla.

Nemá rád, když vedle něho spí na *sjake*.

Zulejka se odšourá se zavřenýma očima na svou truhlu,
neví však o tom – už tvrdě spí.